

DePraktijkCentraal December 2011

*Informatiemagazine beroepsgericht
opleiden in de mobiliteitsbranche*

Onderzoek van OOMT en Innovam geeft
totaalbeeld van de branche tot 2015

**‘Volop werk
aan de winkel’**

Stage lopen in de keiharde realiteit
van de autosport

*Medewerkers sociale
werkvoorziening
gaan voor
AKA-diploma*

Beste Leerbedrijf en
Beste Leermeester 2011

**‘Profijt voor leerling
en branche’**

Leidinggevend vmbso-scholen
om de tafel

**Volop kruisbestuiving op
managementbijeenkomst**

Wilt u DePraktijkCentraal kosteloos ontvangen?

Vul dan uw contactgegevens in op
www.innovam.nl/abonnementDPC

Inhoud

4 Onderzoek van OOMT en Innovam geeft totaalbeeld van de branche tot 2015 'Volop werk aan de winkel'

6 Stage lopen in de keiharde realiteit van de autosport

7 Werken onder spanning: spanNEND!

Onderzoek: dossiers klaar voor elektrisch en hybride

8 Linea recta van vmbo naar mbo in De Garage

9 Beste Leerbedrijf en Beste Leermeester 2011 'Profijt voor leerling en branche'

10 Medewerkers sociale werkvoorziening gaan voor AKA-diploma

11 'De blik op BGO...' van Durk van Wieren

Onderzoek: de kwaliteit van instromers volgens de branche

12 Nieuws uit Stem

13 Regionale samenwerking in CIVOM Rotterdamse roc's bundelen BPV

14 Garage van de toekomst wordt uitdagende en duurzame plek

15 Premier Rutte op ROC Midden Nederland 'Echt vak leren is iets om trots op te zijn'

16 Bijscholing docenten Varendonck College Snel kennis op peil voor nieuw vak fietstechniek

Training beroepsgericht beoordelen voor docenten Regio College

17 Samenwerking in het noorden

18 Kwalificatiedossiers Light Verkorte versies geven snel overzicht

20 Landelijke netwerkbijeenkomst Platform vmbo Mobiliteit De accu is weer opgeladen

22 Leidinggevendens vmbo-scholen om de tafel Volop kruisbestuiving op management-bijeenkomst

23 Data netwerkbijeenkomsten

Onderzoek van OOMT en Innovam geeft totaalbeeld van de branche tot 2015

‘Volop werk aan de winkel’

Opleidings- en ontwikkelingsfonds OOMT en kennis- en opleidingscentrum Innovam hebben de trends en ontwikkelingen in de mobiliteitsbranche en de gevolgen voor de arbeidsmarkt nog eens goed op een rij gezet. Zo ontstaat voor het eerst een totaalbeeld van wat ons te wachten staat. Bea Berndszen, manager OOMT en Leo Fransen, algemeen directeur van Innovam gaan in op de resultaten van het onderzoek.

Heeft het onderzoek opmerkelijke resultaten opgeleverd?

Leo Fransen:

“Het geeft een totaalbeeld. Er is vooral gekeken naar eerdere onderzoeken. Niet alleen van OOMT en Innovam, maar ook van BOVAG, RAI en bijvoorbeeld het CBS. Doordat je nu alles bij elkaar hebt, ontstaat een overzicht. Het onderzoeksteam heeft ook op een andere manier naar die bestaande onderzoeken gekeken. Welke informatie is er, en wat is precies de betrouwbaarheid daarvan? Het laat ook zien wat je nog niet weet.”

Bea Berndszen:

“Dit onderzoek is ook bedoeld om allerlei aannames nu eens specifiek te maken. Hybride komt er aan. Maar hoe groot wordt het nu echt? En wanneer? Dat zet je met beide voeten op de grond.”

Wat zijn volgens jullie de belangrijkste ontwikkelingen voor de branche in de komende vijf jaar?

Leo Fransen:

“Dat zijn allereerst de economische ontwikkelingen. Zien we een herstel van de banken en de eurozone, of krijgen we een aanhoudende periode van laagconjunctuur? Daarnaast

Leo Fransen

Bea Berndszen

de ontwikkelingen in wetgeving, vooral wat betreft milieueisen aan voertuigen en de combinatie met fiscalisering van mobiliteit. Technologische ontwikkelingen spelen ook een belangrijke rol. Maar de echte doorbraken, zoals op grote schaal rijden met volledig elektrische auto's en de introductie van rijden op waterstof, komen waarschijnlijk pas later. Deze ontwikkelingen zie je terug in de verkopen van voertuigen, zowel in aantallen als in typen. Dat vertaalt zich op korte termijn in de behoefte en benodigde competenties van sales-personeel en op de lange termijn in de behoefte aan technisch personeel.”

De feiten op een rij

Het visieonderzoek van OOMT en Innovam schetst een beeld van de ontwikkelingen in de branche en de gevolgen voor de arbeidsmarkt tot 2015. De gegevens komen uit talloze bestaande publicaties van organisaties binnen en buiten de branche. Het volledige rapport en een samenvatting kunt u downloaden op www.OOMT.nl onder 'onderzoeken' xsen op innovam.nl.

Bea Berndsen:

“We zien een krapte op de arbeidsmarkt aankomen. De beroepsbevolking neemt af, terwijl het werk in de branche redelijk constant blijft. Behoud van voldoende medewerkers met de juiste competenties wordt dan dus belangrijker. Dat maakt dat bedrijven meer aandacht moeten krijgen voor hun aantrekkelijkheid voor huidige en toekomstige medewerkers. Een belangrijk deel van die toekomstige medewerkers zijn leerlingen die uit de beroepsopleidingen komen. En ook die leerlingaantallen staan onder druk, omdat er minder jongeren in technische opleidingen op het vmbo instromen. Nu zijn er nog maar enkele knelpunten in vraag en aanbod. Volop werk aan de winkel om dat voor de middellange termijn zo te houden en liefst te verbeteren.”

Wat zijn met die kennis de gevolgen voor jullie beleid?

Bea Berndsen:

“Onze visie richt zich op drie groepen: leerlingen, werknemers en werkgevers. Vooral op het terrein van werkgevers is er voor ons nog veel nieuw terrein te ontginnen. Daar is echt een mentaliteitsverandering nodig. Bedrijven moeten zich realiseren dat het moeilijker zal worden om nieuwe medewerkers aan te trekken. En gezien de samenstelling van de beroepsbevolking zal men bij het werven van nieuwe medewerkers breder moeten denken dan de traditionele doelgroepen. Wij hebben nu in eerste instantie de taak om de werkgevers zich hiervan bewust te laten worden.”

Leo Fransen:

“We willen de branche helpen zich voor te bereiden op komende ontwikkelingen. Door onderzoek weten we welke trends en ontwikkelingen van invloed zullen zijn op onderwijs en arbeidsmarkt. Daaruit blijkt ook dat er andere eisen gesteld gaan worden aan de beroepshouding, kennis en vaardigheden

De medewerker van de toekomst

Wat staat uw leerlingen, de medewerkers van de toekomst, te wachten? Het onderzoek van OOMT en Innovam vertaalt de ontwikkelingen in de branche naar gevolgen voor het personeel van auto-, bedrijfsauto- en tweewielerbedrijven.

- Na 2015 zal nagenoeg al het **technisch personeel** met elektrificering in aanraking komen, eerst voor nieuwe auto's, maar na verloop van tijd ook voor tweedehands. Op de langere termijn zal ook waterstof, onder andere bij personenauto's, langzaam zijn intrede doen. Ook daarover is dus kennis nodig. Bij de bedrijfsauto's begint elektrificering pas na 2015 een rol te spelen. In de tweewielerbranche speelt bij de motorfietsen de groeiende toepassing van elektronica. Verder is natuurlijk de elektrificering bij scooters en fietsen al een tijdje aan de gang. Maar ook motorscooters en motorfietsen zullen in de toekomst steeds meer in elektrische en hybride uitvoeringen leverbaar worden. Bij de fietsen speelt de schaalvergroting in de werkplaats, waardoor een groter beroep zal worden gedaan op plannings- en coördinatievaardigheden van de technische medewerkers.
- Voor het **niet-technisch personeel** speelt de opmars van de telematica een grote rol, vooral bij de personenauto's. Er is dus behoefte aan meer kennis over dergelijke technieken. Ook kennis over het benaderen van klanten via internet en sociale media wordt belangrijker. Er zullen meer lagen in de verkooporganisatie ontstaan, waardoor naar verwachting meer behoefte komt aan leidinggevende capaciteiten. Door schaalvergroting kan specialisatie ontstaan in de verkoopfunctie. Ook fietsenbedrijven zullen meer behoefte hebben aan gespecialiseerde verkopers met retailkennis.
- De **loopbaan** van medewerkers wordt langer. Dit betekent dat medewerkers zelf meer moeten gaan nadenken over hun loopbaan. Zij moeten zich afvragen hoe ze gezond en gemotiveerd kunnen blijven werken tot aan de hogere pensioengerechtigde leeftijd.
- Sommige **deskundigheidsgebieden** zullen op de lange termijn verdwijnen, terwijl andere hun intrede doen. Dit vraagt veel van de flexibiliteit en wendbaarheid van medewerkers om inzetbaar te blijven op de arbeidsmarkt.

van zowel technisch als verkooppersoneel. Voor medewerkers wordt bijblijven in het vak dus steeds belangrijker. Innovam helpt (toekomstige) medewerkers en organisaties zich verder te ontwikkelen met advies-op-maat, praktische trainingen en specialistische opleidingen. Niet voor niets is onze slogan *'Innovam moves you forward'*.”

MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

Stage lopen *in de keiharde realiteit van de autosport*

In de werkplaats van Bas Koeten Racing werken acht leerlingen van ROC Midden-Nederland aan een Saker sportauto. Ze passen hem aan om te kunnen rijden op duurzame brandstof en prepareren hem voor de Saker Sportscar Challenge. Stage lopen is hier pure topsport!

“Er moet nog wel wat afgesteld worden, maar in principe klinkt het goed”, zegt Niels van der Meer over de eerste motortest. Best iets om trots op te zijn, vindt de Technisch Specialist in opleiding. “We hebben het echt zelf gedaan.” Samen met zeven andere MBO-leerlingen verbouwt hij een sportauto van het Nederlandse merk Saker om op bio-ethanol te kunnen rijden. En liefst een beetje hard, want in 2012 nemen ze met de auto deel aan de Saker Sportscar Challenge op circuits in binnen- en buitenland, onder de naam Innovatief en Duurzaam Race Team (IDRT). Het IDRT is een gezamenlijk initiatief van Innovam en het Automotive College van ROC Midden-Nederland. Koen van Hamburg, Innovam: “Met

het IDRT laten we zien hoe mooi autotechniek kan zijn. Deze jongens krijgen een prachtige kans om met hoogstaande technieken en op een hoog niveau ervaring op te doen. Omdat racetechniek dermate specialistisch is, hebben we voor de technische begeleiding de hulp ingeroepen van Bas Koeten Racing.”

“Wij lopen voorop in duurzaam racen en hoefden natuurlijk niet lang na te denken over onze deelname in dit project.” vertelt eigenaar Bas Koeten.

Een coureur die de Saker gaat besturen, heeft het IDRT nog niet gevonden. Maar hij kan in elk geval met een gerust gevoel achter het stuur stappen, volgens Koeten. “Ik ga zelf de testritten doen. Ik ken die auto van haver tot gort. Dus ik kan van elk trillinkje zeggen wat het is, en het ook terugkoppelen naar de jongens. Het is keiharde realiteit wat ze hier

zien. Een klein ringetje van 50 cent vergeten? Dat kan zomaar leiden tot een DNF: ‘Did Not Finish’. Ik sta er natuurlijk continu bovenop, maar ik laat de leerlingen ook wel eens met de neus tegen de muur lopen. Als je onderdelen te laat bestelt, sta je gewoon een dag stil. Dat moet je zelf leren.”

Het project is intensief, niet alleen voor de stagiairs, maar ook voor Koeten, die de leerlingen hoogstpersoonlijk begeleidt. “Ik zie die jongens niet als knechtjes. Ik probeer eigen initiatief en inzicht te kweken. Het doel is dat ze het zelf doen en dat ze enthousiast worden. Dat lukt uitstekend. Ze hangen aan mijn lippen. Ze stellen goede vragen, denken er echt over na.” En zo leer je het meest, denkt ook leerling Niels. Het belangrijkste dat hij tot nu toe heeft opgestoken? “Nóg netter en secuurder werken. Voorheen legde ik mijn gereedschap ook wel terug hoor. Maar nu ligt het allemaal keurig recht.” Structuur en discipline: Koeten kan er niet genoeg op hameren: “Als de rijder onverwacht binnenloopt, moet hij weten: hier kán gewoon niks misgaan!”

Meer informatie

Wilt u meer informatie over het Innovatief Duurzaam Race Team? Neem dan contact op met Koen van Hamburg, senior marketeer, via telefoonnummer 030 - 608 79 41 of via kvanhamburg@innovam.nl.

Werken onder spanning: spanNENd!

Om nieuwe technieken op de voet te volgen en om alles te weten te komen over de regels en wetgeving die daarbij horen, namen docenten van ROC Midden Nederland deel aan de training 'Veilig werken aan elektrische en hybride voertuigen' van Innovam.

In die training maakten ze kennis met de verschillende aandrijfsystemen die kunnen voorkomen in hybride en elektrische voertuigen. Uiteraard was er ook aandacht voor het omgaan met de hoge spanningen die in dergelijke auto's voorkomen. En met de veiligheidsmaatregelen die je moet nemen

om veilig te kunnen werken. Een boeiende en leerzame training, aldus de docenten van ROC Midden Nederland. "Door goed bij te blijven kunnen we leerlingen een reëel en actueel beeld van de branche schetsen. Dat vinden we belangrijk." Hybride en elektrische voertuigen groeien

in populariteit en zullen snel een belangrijk onderdeel vormen van het wagenpark. Vanzelfsprekend heeft dat ook gevolgen voor werkplaatsen, want elektrische voertuigen vragen speciale aandacht en voorzorg. De hoge spanningen brengen met zich mee dat niet iedereen er zomaar aan mag werken. De technicus moet bekend zijn met de techniek en met de risico's van onzorgvuldig handelen. Daarom geldt nu ook de NEN 3140 norm voor de autobranche.

Onderzoek: dossiers klaar voor elektrisch en hybride

De huidige kwalificatiedossiers voor de mobiliteitsbranche zijn toekomst-proof. Aanpassing naar aanleiding van de ontwikkelingen in duurzame technieken zoals elektrische en hybride auto's is dus niet nodig. Dat concludeert Innovam na een rondgang langs scholen, bedrijven en instanties.

Het aandeel elektrische en hybride personenauto's op de Nederlandse wegen zal in 2020 ongeveer twee procent zijn. Dat lijkt misschien niet veel, maar het gaat dan toch wel om zo'n 140.000 voertuigen, die onderhouden en gerepareerd moeten worden. Welk effect heeft dat op beroepen in de mobiliteit? Wat betekent het voor de kwalificatiedossiers, onderwijs en examinering? En welke producten hebben roc's en leerbedrijven nodig om deze ontwikkelingen naar onderwijs en examens te vertalen? Om op die vragen antwoord te kunnen geven, ging Innovam het land in. De onderzoekers staken hun licht op bij verschillende roc's, bedrijven en organisaties zoals de ANWB, IBKI en het

NEN, het Nederlands normalisatie-instituut. Na tien interviews was het beeld helder. De conclusie: om nieuwe technieken als hybride en elektrische voertuigen een plaats te geven zijn aanpassingen in de dossiers niet nodig. De roc's hebben met de dossiers in hun huidige vorm voldoende ruimte om samen met het bedrijfsleven vorm te geven aan nieuwe ontwikkelingen. Ook in de examenopzet valt op dat gebied de komende vijf jaar geen verandering te verwachten. Dat zou uit veiligheidsoogpunt moeilijk uitvoerbaar zijn. Verder kan de erkenning van leerbedrijven blijven plaatsvinden op de wijze waarop dat nu gebeurt.

Het bedrijfsleven geeft wel nadrukkelijk aan dat de kennis van elektro en elektronica bij leerlingen omhoog moet, ook al blijft het werken aan hybride en elektrische voertuigen voorlopig voorbehouden aan merkspecialisten. Verder blijken scholen behoefte te hebben aan specifieke lesstof rondom de laatste technologische ontwikkelingen. Op dat gebied is er dus wel degelijk werk aan de winkel.

MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

Linea recta van vmbo naar mbo in De Garage

Potentiële autotechnici zijn in de kop van Noord-Holland niet dik gezaaid. Toch kunnen mbo-leerlingen in Schagen en omgeving sinds twee jaar kiezen voor een uiterst eigentijdse praktijkopleiding in autotechniek. Met de nieuwste materialen en echte auto's om aan te werken. Dat hebben ze mede te danken aan hun vmbo-collega's van het Regius College. Met hen delen ze de gloednieuwe onderwijsfaciliteiten in een ononderbroken leerweg.

"Hier worden soms de nieuwste auto's binnengereden. Dat is natuurlijk wel even wat anders dan sleutelen aan zo'n oud motorblok!" Nico Dobbe, directeur van ROC Kop van Noord-Holland, is trots op de nieuwe praktijkruimte in Schagen. Graag legt hij nog eens uit hoe die er zo'n twee jaar geleden gekomen is: "We wilden de opleidingen Autotechnicus en Eerste Autotechnicus behalve in Den Helder ook op onze locatie in Schagen gaan aanbieden. Maar we verwachtten daar niet boven de vijftig leerlingen uit te komen. Bovendien hadden we in Schagen geen praktijkruimte, maar wel de intentie om ook de BOL-varianten te gaan verzorgen." Praktische problemen dus, die oplosbaar bleken door de opleiding samen met het Regius College Schagen en Innovam te gaan verzorgen. Dobbe: "Door het samen slim op te pakken kunnen we jongeren meer kansen bieden op een mooie opleiding, en nog dicht bij huis ook."

De autotechnische praktijkopleiding vindt plaats in 'De Garage',

een grote ruimte in het Regius College. De vestiging van ROC Kop van Noord-Holland is fysiek dichtbij: slechts één etage omhoog. De doorlopende leerlijn krijgt niet alleen gestalte in het gebouw, maar ook daadwerkelijk in de onderwijspraktijk. Leo Fransen, algemeen directeur van Innovam: "Vmbo- en mbo-leerlingen krijgen les in hetzelfde lokaal, met dezelfde materialen en bovendien van dezelfde docenten, professionele trainers van Innovam. We zorgen eveneens voor de nieuwste faciliteiten en materialen en ondersteunen bij de contacten met bedrijven uit de regio. Dat zijn namelijk veelal de opdrachtgevers van het praktijkwerk dat leerlingen in De Garage uitvoeren."

Ook op het Regius College wrijft men zich in de handen met de nieuwe werkplaats. "De Garage is voorzien van alle moderne hulpmiddelen die je in een hedendaags autobedrijf mag verwachten", schetst directeur Jan

Jacob Jaasma de situatie. "We hebben er drie geprepareerde auto's staan, maar elke week levert een bedrijf uit de regio ook een auto af voor herstelwerkzaamheden of bijvoorbeeld een grote beurt." Een prachtkans dus om in een realistische omgeving praktijkwerk te doen. En die krijg je als vmbo'er met belangstelling voor autotechniek natuurlijk niet vaak. Om zulke leerlingen is het Jaasma te doen: "Ik zie dat het motiveert. Ze merken zelf dat als ze de vaardigheden maar snel onder de knie hebben, ze straks ook aan die mooie auto mogen werken. De aanmeldingen voor mbo motorvoertuigtechniek schieten omhoog."

Beste Leerbedrijf en Beste Leermeester 2011

'Profijt voor leerling en branche'

Autobedrijf F. Breeman uit Gouda mag zich het beste leerbedrijf van de mobiliteitsbranche noemen. De beste leermeester is Kevin Kriek van Niham in Den Haag. Ze werden op 3 november gekozen uit vier genomineerde leerbedrijven en drie leermeesters. De winnaars zullen de mobiliteitsbranche vertegenwoordigen in de verkiezing voor leerbedrijven en leermeesters in alle sectoren.

De jury noemt Autobedrijf F. Breeman een leerbedrijf met een duidelijke visie op de toekomst van het bedrijf. Het biedt leerlingen de mogelijkheid een zo breed mogelijke opleiding te volgen en zodoende een allround technicus te worden. Het doel is dat niet alleen het bedrijf zelf, maar op termijn ook de hele branche hiervan profiteert. Autobedrijf F. Breeman neemt zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid in de regio en geeft ook jongeren met grotere afstand tot de arbeidsmarkt een kans. Het bedrijf heeft een zeer hechte relatie met het roc.

Leermeester Kevin Kriek is volgens de jury de meest complete leermeester. De jury roemt Kevin om zijn sterke persoonlijkheid en de wijze waarop hij de zaken voor zijn leerling in

de werkplaats regelt. Hij denkt na over kennisoverdracht, probeert dingen uit en verzint nieuwe manieren als iets niet werkt. Deze leermeester is een doorzetter die veel tijd vrij maakt voor leerlingen. Hij vecht voor zijn leerlingen en wil er alles uithalen.

Kevin heeft volgens de jury met zijn initiatieven een 'boost' gegeven aan het leerbedrijf.

Herme Bruin, directeur van Innovam: "De mobiliteitsbranche heeft nog altijd behoefte aan goed opgeleide werknemers. Leerbedrijven en leermeesters zijn onmisbaar in de ondersteuning en opleiding van toekomstige vakmensen. Met deze jaarlijkse verkiezing willen we leerbedrijven en leermeester die praktijkleren het beste stimuleren en toepassen in het zonnetje zetten.

Ze zijn een voorbeeld voor de branche en daarmee stimuleren ze bedrijven om leerlingen een optimale opleidingsplaats te bieden."

Op 5 maart 2012 organiseert Colo (het samenwerkingsverband van kenniscentra voor beroepsonderwijs en bedrijfsleven) de landelijke verkiezing voor leerbedrijven en praktijkopleiders (leermeesters). Autobedrijf F. Breeman en Kevin Kriek nemen het dan namens de mobiliteitsbranche op tegen de beste leerbedrijven en leermeesters in onder andere de zorg, horeca, installatietechniek en bouw.

Medewerkers sociale werkvoorziening gaan voor AKA-diploma

Een lichte arbeidshandicap hoeft het behalen van een mbo-diploma niet in de weg te staan. Als je maar voldoende technisch inzicht hebt en beschikt over de juiste motivatie. Dat bewijzen de studenten in leerwerkcentrum 'De 2Wieler' in Zwolle. Zij volgen een AKA-opleiding tot Assistent Mobiliteitbranche, dankzij de samenwerking tussen sociale werkvoorziening Wezo, het Deltion College en de Tweewieler Academy van Innovam.

Wezenlijk anders dan lesgeven op school? Nee, zo ervaart Deltion-docent Aart Bobbink zijn wekelijkse theorielessen bij sociale werkvoorziening Wezo niet. Hij geeft in het leerwerkcentrum 'De 2Wieler' niet alleen vaktechniek, maar ook loopbaan en burgerschap, veiligheid en Nederlands. De deelnemers volgen immers een volwaardige AKA-opleiding. Hun motivatie is wel anders dan bij zijn reguliere leerlingen, is

hem opgevallen: "Ze weten waar ze het voor doen. Het werk is in feite al hun boterham. Ze werken echt naar dat diploma toe." En dat doen ze zeker niet voor spek en bonen. Gekwalificeerde tweewielertechnici zijn immers alom gewild in de branche. Reden dat de Tweewieler Academy het leerwerkcentrum landelijk wil gaan uitrollen, als het in Zwolle succesvol blijkt te zijn.

Aan de basis van het concept staan goede afspraken die de Tweewieler Academy maakte met tweewielerbedrijven in de regio. Het leerwerkcentrum haalt daar inruilfietsen op die de deelnemers tegen een redelijke vergoeding in de werkplaats repareren, onder begeleiding van trainer Jim Palm. Maar daar blijft het niet bij, als het aan Arend Jansen van het Deltion College ligt. "De bedrijven kunnen aan de producten zien welke kwaliteit we bieden. We willen ze nieuwsgierig maken naar het talent dat we in huis hebben. Op basis daarvan kunnen ze besluiten om deelnemers van het leerwerkcentrum een stageplaats aan te bieden en ze eventueel zelfs in dienst te nemen. Ze kunnen misschien niet altijd de volle vijf

dagen werken, want ze hebben natuurlijk een beperking. Maar de bedoeling is dat ze zoveel mogelijk doorstromen in een reguliere baan."

Theoriedocent Bobbink heeft in de capaciteiten van 'zijn jongens' in elk geval alle vertrouwen. "Bij een vergelijkbaar project dat we in het verleden hebben gedaan in Zutphen haalden negen of tien van de vijftien deelnemers het diploma. Dus ik weet dat het kan." Naast de theorieday is hij ook wekelijks een tweede dag aanwezig. "Dan loop ik rond in de werkplaats en kijk ik mee. Ik probeer dan de theorie met de praktijk te verbinden. Herkent een deelnemer wat we hebben besproken in de klas en begrijpt hij wat de bedoeling is? Dat zijn heel plezierige lesdagen. Ik hoor bovendien van de deelnemende ondernemers dat ze heel tevreden zijn over de afgeleverde kwaliteit."

Meer informatie

Wilt u meer informatie over leerwerkcentrum 'De 2Wieler'? Neem dan contact op met Bram Loog, consultant, via telefoonnummer 06-22202787 of via b.loog@innovam.nl

‘De blik op BGO...’

Van Durk van Wieren (46): verkoop- en BPV-docent en coördinator van de afdeling Management Mobiliteitsbranche van ROC Aventus in Apeldoorn.

Wat vind je het leukst aan je werk?

“De variatie. Je weet eigenlijk nooit precies hoe een dag gaat lopen en welke oplossingen je gaat bedenken om het onderwijsproces aan de gang te houden en vooruit te helpen.”

Wat was de opvallendste verandering in het onderwijs die je hebt meegemaakt?

“De overgang van de eindtermen naar beroepsgericht onderwijs. Studenten moeten nu zoveel mogelijk in praktijksituaties laten zien of ze het vak beheersen, de theoretische kennis is dus niet meer het allerbelangrijkste.”

Wat betekent het BGO voor jouw school?

“Met name een verandering in examinering. Ik vind dat ons onderwijs al behoorlijk praktijkgericht was. Dus daar zitten geen hele grote veranderingen in.”

Wat is volgens jou de essentie van BGO?

“Studenten moeten nu echt laten zien dat ze vakbekwaam en competent zijn.”

Wat is er goed aan het BGO?

“De verbinding met de praktijk. Ik hoor tegenwoordig nooit meer; ‘Maar meneer, waarom moet ik dit eigenlijk leren of doen?’. Het is duidelijk waarvoor studenten worden opgeleid.”

Wat mag er wat jou betreft aan veranderd worden?

“Het verplichte Loopbaan en Burgerschap gedeelte. Volgens mij doen wij bijna niemand hiermee een plezier en ik betwijfel of het effect sorteert.”

Hoe ziet het onderwijs er over tien jaar uit?

“Ik vrees dat we steeds meer moeten doen met minder geld. We zullen dus (nog) efficiënter moeten gaan werken.”

Waar ben je trots op in je eigen school?

“Het prachtige schoolgebouw met ‘state of the art’ praktijklokalen.”

Wat is uw blik op BGO?

In de rubriek ‘Blik op BGO’ laat DePraktijkCentraal elke uitgave iemand aan het woord die betrokken is bij de ontwikkeling van het competentiegericht onderwijs. Kent of bent u een bevlogen onderwijsprofessional met een visie op het BGO? Laat het ons weten via depraktijkcentraal@innovam.nl. Wie weet maken we de volgende keer kennis met úw Blik op BGO!

Onderzoek: de kwaliteit van instromers volgens de branche

De kwaliteit van de instromende leerlingen sluit steeds minder aan bij de verwachtingen van de bedrijven. Maar een eenduidig beeld van waar het precies aan schort, is er tot op heden niet. Innovam en OOMT gaan daarom onderzoeken wat ondernemers missen bij hun nieuwe medewerkers op het gebied van kennis, vaardigheden, gedrag en houding. Innovam benadert bedrijven hierover sinds dit najaar. Aan de hand van de reacties ontstaat een beschrijving van

de ‘ideale leerling’ Autotechniek, Bedrijfsautotechniek en Tweewielertechniek. Het gaat om zowel de BOL- als de BBL-opleidingen op de niveaus 2, 3 en 4. Met de resultaten verwachten Innovam en OOMT beter richting te kunnen geven aan hun wervingsbeleid binnen de mobiliteitsbranche. Uiterlijk maart 2012 worden de resultaten verwacht. Uiteraard houdt de DePraktijkCentraal u op de hoogte.

Nieuws uit Stem

Stem staat voor goede examens in de mobiliteitsbranche. Stem is er van en voor de scholen en onderneemt diverse activiteiten die examinering in de mobiliteitsbranche ten goede komen.

Nieuwe taken door examenprofiel: Stem gaat 'on tour'

Stem staat met name bekend om haar examenproducten en de pilots die ze daarmee op scholen uitvoert. Sinds de komst van het Examenprofiel is het takenpakket van Stem uitgebreid. Een aantal aspecten van het Examenprofiel wordt centraal via Stem geregeld.

Een dergelijk keurmerk is in 2010 al ontwikkeld en getest in een pilot van Excenter (de vereniging van examenorganisaties) waaraan ook Stem meedeed. De aanleiding voor die pilot was een wijziging in het wettelijke kader van het inspectietoezicht. Dat bepaalt dat examenleveranciers niet meer vooraf zekerheid aan roc's kunnen geven over de kwaliteit van de ingekochte examens. De Inspectie keek zelf ook mee met de opzet en voortgang van de pilot en was zeer geïnteresseerd in de uitkomsten. Het ontwikkelde keurmerk geeft een goede indicatie van de kwaliteit van de examenproducten en -diensten. Met het keurmerk kunnen examenleveranciers weer vooraf zekerheid bieden over de kwaliteit! Dit maakt het voor roc's gemakkelijker te vertrouwen op de inkoop van de examens. Als het College voor Examens van dit keurmerk gebruik gaat maken, kan dat dus een vliegende start betekenen voor de plannen van de minister.

In het Examenprofiel worden afspraken rond het examen vastgelegd. Er staat in hoe de betrokkenheid van het bedrijfsleven bij examinering is geregeld en het bevat afspraken over inhoud en dekking van de examinering. Ook beschrijft het Examenprofiel hoe de kwaliteitsontwikkeling van examens en professionalisering van de betrokkenen zijn geborgd. De eerste twee punten zijn via Stem al geregeld. Om ook invulling te geven aan de kwaliteitsontwikkeling en professionalisering gaat Stem 'on tour'.

Stem biedt roc's ondersteuning op locatie bij de toepassing van de exameninstrumenten en het trainen van de gebruikers. U kunt daarbij denken aan een instructie voor leermeesters over de toepassing van het BPV-beoordelingsformulier. Of een toelichting aan de examencommissie omtrent het hanteren van de cesuur in de beoordelingsformulieren. Een andere mogelijkheid is dat Stem een zogenaamde pre-audit uitvoert. Uw roc krijgt dan tips en adviezen voor de inspectie-audit. Hierbij krijgt u niet alleen ondersteuning bij het op orde brengen van de formulierenstroom, maar ook feedback op de examenprocessen.

Bijeenkomst Examenprofiel

De invoering van het Examenprofiel zit in de fase waarin het geïmplementeerd moet worden op de roc's. Dit bezorgt veel roc's in onze sector een onrustig gevoel. Is alles nu via Stem geregeld? Of moeten we nu toch nog iets ondernemen? In een workshop laat Stem u stapsgewijs zien hoe u alle aspecten van het Examenprofiel op orde brengt.

De eerste workshop verzorgde Stem begin oktober voor de roc's in Rotterdam. Initiatiefnemer Gerard van Knijff (CIVOM) wilde de examen- en vaststellingscommissies op de hoogte brengen van het Examenprofiel. Zijn doel was de afstemming rondom examinering in de regio Rijnmond Drechtsteden tussen de roc's op gang te brengen. Dat is goed gelukt! Die middag zijn er meteen al concrete stappen gezet om een gezamenlijke visie te vormen op examinering in de regio. De urgentie van die samenwerking bracht Knijff poëtisch onder woorden: "Als je snel wilt reizen moet je dat alleen doen, als je ver wilt komen, reis dan samen."

Ook een workshop op uw roc?

Heeft u ook interesse in een bijeenkomst over het Examenprofiel. Of wilt u dat Stem 'on tour' uw roc bezoekt? Neem dan contact op via info@stichtingstem.nl. Ook als u zelf suggesties heeft over hoe Stem het Examenprofiel meer invulling kan geven, is uw reactie welkom.

Regionale samenwerking in CIVOM

Rotterdamse roc's bundelen BPV

Het borrelt en bruist in de mobiliteit in de regio Rotterdam. Het samenwerkingsverband CIVOM legt daar nieuwe combinaties tussen onderwijs, bedrijfsleven, onderzoek en overheid. Een van de eerste concrete resultaten is het gezamenlijk aanbieden van de beroepspraktijkvorming (BPV) door ROC Zadkine en het Albeda College.

Nergens in Nederland zijn de vervoersstromen van goederen en personen zo intensief als in de regio Rotterdam. Dus wat is dan een betere proeftuin voor ideeën om het mobiliteitsonderwijs naar een hoger niveau te tillen? En ideeën hebben ze genoeg bij CIVOM, het Centrum voor Innovatief Vakmanschap voor Onderhoud in Mobiliteit. Daarin zijn alle relevante partijen uit de regio verenigd: van initiatiefnemer ROC Zadkine, het Albeda College en de Hogeschool Rotterdam tot het bedrijfsleven. Maar ook Innovam en de gemeente Rotterdam maken bijvoorbeeld deel uit van het collectief en zelfs de Hogeschool Arnhem Nijmegen is aan boord.

“We hebben de handen heel structureel ineengeslagen”, zegt Gerard van Knijff, programmamanager van CIVOM. Het samenwerkingsverband heeft bovendien de middelen om flink wat gewicht in de schaal te leggen. Begin dit jaar werd een subsidie toegekend van twee miljoen euro door de ministeries van OCW en EZ. Bovendien is er volgens Van Knijff het ‘commitment’ vanuit de bedrijven om er geld, tijd en energie in te steken.

Een van de eerste resultaten, waar leerlingen en bedrijven nu al de vruchten van plukken, is de samenwerking op het gebied van de BPV. Zadkine en Albeda opereren sinds begin van dit schooljaar onder één CIVOM-vlag richting het bedrijfsleven. “Dat is niet alleen efficiën-

ter, maar het komt ook de kwaliteit ten goede”, zegt Jan Kapaan. Hij is namens Innovam als coördinator bij de samenvoeging betrokken. “Leerbedrijven in de mobiliteitsbranche hebben nu met nog maar één BPV-begeleider te maken. Zo ontstaat een eenduidige begeleiding en uniforme examinering.”

De gezamenlijke BPV geldt voorlopig alleen voor de opleidingen personenauto's en bedrijfsauto's. Maar uiteindelijk is het de bedoeling dat er één BPV-bureau komt voor alle mobiliteitsopleidingen van beide scholen. Kapaan: “Zodra dit praktisch functioneert gaan we verder met de uitrol in overige branches. Het concept wordt dan ook beschikbaar voor alle andere roc's in Nederland.”

De gezamenlijke BPV is slechts een van de ijzers die CIVOM, een klein jaar na de oprichting, al in het vuur heeft hangen. Programmamanager Van Knijff heeft voorbeelden genoeg. “In december gaan we samen met Innovam, BOVAG en de Truck Academy

Rijnmond werken aan de inhoud van de BAT-opleidingen niveau 2 en 3. We streven ernaar om de technologieachterstand in het onderwijs terug te brengen tot maximaal drie jaar. Verder willen we talentvolle technici uitdagen door een BOL 4 talentenklas te formeren. Ook zijn we samen met Innovam bezig om onderwijs in elektrisch aangedreven voertuigen te realiseren. We willen toonaangevend zijn in het realiseren van opleidingen die zo dicht mogelijk aansluiten bij de hedendaagse beroepspraktijk.”

Meer informatie

Wilt u meer informatie over de samenwerking op het gebied van de BPV? Neem dan contact op met Jan Kapaan, projectleider, via telefoonnummer 06-22480249 of via j.kapaan@innovam.nl.

Garage van de toekomst wordt uitdagende en duurzame

Het duurzame autobedrijf science fiction? Rijn IJssel (regio Arnhem) laat alvast zien hoe het eruit kan zien in de 'Garage van de Toekomst'. Dat moet een uitdagende omgeving worden, waar leerlingen en branchemedewerkers werken met de nieuwste materialen en technieken.

Hoe de garage van de toekomst er uit gaat zien, dat weet initiator Hans Duifhuizen nog niet precies. Hij is manager van de afdeling Motorvoertuigen,- Carrosserie- en Tweewielertechniek van het Rijn IJssel. Maar dat het er maatschappelijk verantwoord aan toe gaat, dat is zeker. "De bedoeling is een uitdagende, duurzame omgeving te creëren. Ik denk niet aan een traditionele werkplaats met bruggen, maar meer aan een laboratoriumachtige omgeving. Waar gewerkt wordt aan bijvoorbeeld hoogwaardige accutechnieken of hybride voertuigen."

Voor het project dat in september van start ging, haalde Rijn IJssel een subsidie binnen van de provincie Gelderland. "We zijn

nu aan het kijken hoe we een plek met de juiste uitstraling kunnen creëren binnen het bestaande pand en lesprogramma", zegt Duifhuizen. Bedrijven uit de omgeving zijn intensief bij het project betrokken, legt hij uit. "Als roc heb je het bedrijfsleven nodig om gebruik te kunnen maken van de nieuwste technologieën. Het is een win-winsituatie. De garage van de toekomst is voor hen straks ook een plek om kennis te delen en om medewerkers bij te scholen."

Hoewel autotechniek de basis vormt van de garage van de toekomst, denk Duifhuizen al verder: "Ook schade en tweewielers kunnen een rol krijgen. Ik kan me voorstellen dat we het breder trekken en ook de afdeling

Engineering erbij betrekken, bijvoorbeeld bij het plaatsen van zonnecollectoren op het dak." In het plan is ook al het voornemen ingebed om samen met de Hogeschool Arnhem Nijmegen de doorlopende leerlijn verder gestalte te geven. Mbo-leerlingen Motorvoertuigentechniek krijgen één dag in de week les op het hbo. Eenmaal doorgestroomd kunnen ze een verkort traject volgen. Bovendien is het de bedoeling dat ze in de garage van de toekomst soms les krijgen van hbo-docenten en dat er aangepast hbo-lesmateriaal over duurzaamheid beschikbaar komt.

Rijn IJssel maakt bij haar futuristische plannen gebruik van de expertise van het Instituut voor Duurzame Mobiliteit (IvDM). Dat opereert namens kennis- en opleidingscentrum Innovam. De taak

plek

Garage 2.0 ROC Leiden

van het IvDM is het aanjagen van verduurzaming van de mobiliteitsbranche. In die hoedanigheid hielp het instituut bijvoorbeeld ook ROC Leiden bij het creëren van een garage van de toekomst, waar zelfs een heel nieuw pand werd gebouwd. “Zover zal het in Arnhem niet gaan.” zegt Léon Speek, consultant bij het IvDM. “We zijn nu aan het kijken wat haalbaar is. In sessies met bedrijfsleven, leerlingen en docenten komen we tot een beeld van hoe de toekomst eruitziet in de mobiliteit. Daarbij willen we vooral de groene kant belichten. Want de garage van de toekomst is gestoeld op maatschappelijk verantwoord ondernemen, duurzame technieken en gedragsverandering.”

Meer informatie

Wilt u meer informatie over de garage van de toekomst? Neem dan contact op met Léon Speek, consultant IvDM, via telefoonnummer 06-10892913 of via Leon@IVDM.nl.

Premier Rutte op ROC Midden Nederland ‘Echt vak leren is iets om trots op te zijn’

“Zoals we hier in deze opleidingsgarage bij elkaar staan, zo mag het in het middelbaar beroepsonderwijs wat mij betreft veel vaker gaan. Want onderwijs en beroepspraktijk zo dicht mogelijk bij elkaar; dat is écht de beste manier om het mbo de plek te geven die het verdient.” Dit compliment kreeg het Automotive College van minister-president Rutte die op 8 september een bezoek bracht aan ROC Midden Nederland in Nieuwegein.

Voor ongeveer 150 genodigden spraken de minister-president en Leonard Geluk, voorzitter college van bestuur van ROC Midden Nederland, hun betrokkenheid uit bij de opleiding van vakmensen en dus de toekomst van Nederland. Geluk gaf zijn visie op beroepsonderwijs zoals dat bij ROC Midden Nederland vorm krijgt. “Het mbo heeft het imago grootschalig en onpersoonlijk te zijn. Terwijl we hier kunnen zien dat we kleinschalig en persoonlijk te werk gaan. We willen een solide organisatie zijn en ons onderscheiden als beroepsonderwijs met een dikke streep onder het woord beroep. We willen van het mbo niet een soort van havo maken, maar ons richten op vakmanschap met aandacht voor het toekomstige beroep.’

Geluk deed ook een oproep aan de politiek. “Geef ons de tijd om goed onderwijs vorm te geven. Een goede relatie met de branche te behouden en een onderwijsvorm met persoonlijke aandacht voor leerlingen. Daarnaast moeten we het beroepsgerichte karakter van het mbo versterken. Stages zijn een cruciaal onderdeel van de opleiding, daar moeten we vooral mee doorgaan en niet op korten. Nederland staat immers te springen om goede vakmensen.” Dat sloot aan op de woorden van Rutte: “Dus tegen alle jonge mensen in deze hal zeg ik maar meteen: jullie hebben een uitstekende keuze gemaakt. Een écht vak leren, zoals jullie hier doen, is iets om trots op te zijn. En het is ook een goede investering voor de toekomst.”

Bijscholing docenten Varendonck College

Snel kennis op peil voor nieuw vak fietstechniek

Het Varendonck College laat vmbo-leerlingen sinds kort kennis maken met fietstechniek. Docent metaaltechniek Ard van der Vleuten kwam erachter dat hij daarvoor wel wat extra kennis kan gebruiken. Hij koos voor een training door Innovam op zijn eigen school. Zijn techniekcollega's trainen mee, zodat ze breder inzetbaar zijn.

Ard van der Vleuten heeft zijn fietswerkplaats goed voor elkaar: mooi nieuw gereedschap, liftjes voor de fietsen en uitstekende contacten met bedrijven. Alleen aan zijn tweewielerkennis valt nog wel wat te verbeteren, vindt de metaaltechnicus, die sinds kort ook fietstechniek doceert. Het Varendonck College biedt dat vak sinds dit schooljaar aan. "Fietsen zit me in de genen", vertelt Ard,

dus hij nam graag de lessen voor zijn rekening. "Maar ik merk dat zelf sleutelen en onderhouden van fietsen toch wat anders is dan leerlingen opleiden voor het vak."

Tijd dus om weer de schoolbanken in te gaan. Alhoewel, schoolbanken? Veel tijd om te zitten is er niet in het

Snel up-to-date met praktijkgerichte scholingstrajecten

Innovam heeft een ruim aanbod aan praktijkgerichte bijscholingen. En niet alleen technische trainingen, maar ook niet-technische vaardigheidstrainingen, maatwerktrajecten en coaching. Deelnemen kan individueel of met een groep collega's. De trainingen vinden plaats

bij Innovam in Nieuwegein of op de vestiging in uw regio. Bij voldoende inschrijvingen kan de bijscholing vaak ook op uw eigen locatie plaatsvinden. Een aantal trainingen kunt u bovendien online volgen. Het aanbod vindt u op www.innovam.nl/bijbscholingdocenten. Een coach van Innovam

begeleidt u graag met het opstellen van een persoonlijk opleidingsplan.

Hebt u vragen? Neem dan contact op met Dennis Meinema (06-50413799). U kunt ook een e-mail sturen naar bijbscholingdocenten@innovam.nl.

Training beroepsgericht beoordelen voor docenten

De invoering van beroepsgericht onderwijs was voor het Regio College aanleiding om zowel onderwijs als beoordeling en examinering aan te passen aan de veranderende eisen. Om docenten in staat te stellen hier goed uitvoering aan te geven, heeft het docententeam van het roc bij IBKI een training gevolgd in beroepsgericht beoordelen. Onder

het motto: 'je hoeft niet ziek te zijn om beter te worden!' De training is door IBKI ontwikkeld om docenten bekend te maken met beroepsgericht beoordelen en met de eisen die daaraan gesteld worden. Met de docenten van het Regio College werd ingezoomd op de benodigde kennis, vaardigheden en houding om tot een goede beoordeling te komen.

Ook werd er praktisch geoefend met beoordelen, waarin docenten werden gecoacht door ervaren beoordelaars uit de branche. De docenten vonden de training erg leerzaam. Hoewel men al over kennis rondom beroepsgericht onderwijs beschikte, bracht de training toch nieuwe inzichten.

praktijkgerichte scholingstraject van Innovam, waar het Varendonck College voor koos. Het is vooral handen uit de mouwen tijdens de zes cursusdagen op de eigen school. "Maar er wordt toch ook heel wat theorie uitgelegd", zegt Ard, die samen met de trainer de inhoud van de training samenstelde. "En dat moet ook, want docenten willen natuurlijk precies weten hoe het zit."

Ook Ard's collega-techniekdocenten volgen de training. Zij zijn niet direct betrokken bij de fietstechnieklussen op school, maar het is de bedoeling dat ook zij breed inzetbaar zijn. Dat heeft een onverwacht voordeel, volgens Ard: "Je bent met z'n allen een hele dag bezig met techniek. Allemaal met dezelfde focus. En dat is heel goed voor de samenwerking in het team."

De training brengt het docententeam de basisprincipes van de fietstechniek bij. En dat gaat soms best diep, vindt Ard. "Bijvoorbeeld het principe van een naafversnelling; dat is behoorlijk ingewikkeld. Maar het is beslist nodig dat je qua kennis een voorsprong hebt op de leerling. Als de training straks is afgerond kan ik me goed redden. Zeker met het naslagmateriaal dat we krijgen. En met vragen kan ik ook na de training altijd nog bij de trainer terecht."

Regio College

Vooraf het oefenen en uitvoeren ervoeren ze als erg prettig. Niet alleen theorie dus, maar ook gewoon doen.

Ook geïnteresseerd in deskundigheidsbevordering op het vlak van beoordelen en examineren? Neem dan contact op met Jessica Spithoven van IBKI (jessica.spithoven@ibki.nl of 030 - 608 77 87).

Samenwerking in het noorden

Op vrijdag 30 september heeft een groep docenten en leidinggevenden van het Alfa-college en het Noorderpoort een bezoek gebracht aan Innovam in Nieuwegein. Aanleiding was het besluit van beide roc's om samen de techniekopleidingen in het noorden te gaan te versterken. Concreet houdt dit in dat alle mobiliteitsopleidingen bij het Noorderpoort komen en alle bouwopleidingen bij het Alfa-college. En daar horen ook twee gloednieuwe praktijkcentra bij. Met dat laatste heeft Innovam reeds de nodige ervaring opgedaan, onder andere door de samenwerking met ROC Midden Nederland. Redenen genoeg voor een kijkje in de keuken.

Tijdens de presentaties, gesprekken en de rondleiding kwamen alle aspecten van samenwerking aan de orde. Aan het woord kwamen onder andere algemeen directeur Herme Bruin en directeur Education Martine Broere. Accountmanager Jessica Spithoven vertelde hoe de samenwerking tussen Innovam en ROC Midden Nederland tot stand is gekomen en hoe dat in de praktijk verloopt. Daarna was het tijd voor een uitgebreide rondleiding langs de RPT-hallen, het Onderwijsleerbedrijf, het Tweewielercentrum en de examenhal. In een korte tussenstop bij de Jaguar/Land Rover trainingshal vergaapten de gasten zich aan de gloednieuwe Range Rover Evoque, waarvoor Innovam de trainingen verzorgt.

"Zinvol en leerzaam. We zijn zeer gemotiveerd om de samenwerking met Innovam verder uit te bouwen." (Noorderpoort, team Bol4 Muntinglaan)

"Interessant programma en leuke contacten. Fantastisch concept om leerlingen in een realistische omgeving aan echte auto's te laten sleutelen." (Noorderpoort, team Pop Dijkemaweg)

"Onderwijs in een echt praktijkcentrum maakt leerlingen enthousiast. Dat zien we ook aan onze eigen opleidingen voor Technisch Specialist, die we op ongeveer dezelfde manier hebben vormgegeven." (Alfa College, Tom Moekotte)

Kwalificatiedossiers Light

Verkorte versies geven snel overzicht

Voor veel kwalificatiedossiers is er nu een verkorte en gemakkelijk leesbare 'light' versie. Daarmee krijgt de (aspirant)deelnemer snel een beeld van het beroep, de werkomgeving en de diploma-eisen. Maar de light dossiers zijn ook handig voor leermeesters, ondernemers, docenten en decanen.

De nieuwe light dossiers tellen vier pagina's. Een heel verschil dus met de soms wel meer dan 150 pagina's tellende officiële kwalificatiedossiers. Die volledige dossiers bevatten dan ook een schat aan informatie over de branche. Ze beschrijven bovendien tot in detail de kerntaken, werkprocessen, de bijbehorende competenties, kennis en vaardigheden. Deze gedetailleerde uitwerking is vastgelegd in een vaste structuur, die is ontwikkeld en voorgeschreven door Colo (de organisatie waarbinnen alle kenniscentra samenwerken).

Het voordeel van dit 'format' is dat de kwalificatiedossiers voor alle mbo-opleidingen op dezelfde manier zijn opgebouwd. Daardoor kunnen roc's en exameninstututen de voor hen noodzakelijke informatie in vaste rubrieken terugvinden. Ook is zo verzekerd dat alle dossiers compleet zijn, omdat de vastgestelde onderdelen verplicht moeten worden ingevuld en beantwoord. De volledigheid van de dossiers heeft ook een nadeel. Het kan namelijk leiden tot behoorlijk omvangrijke documenten, vooral wanneer een dossier meerdere kwalificaties (diploma's) bevat. De informatie die daarin vermeld staat, is wel essentieel voor het totale overzicht, maar niet alles is voor iedere lezer interessant.

Innovam heeft een aantal kwalificatiedossiers daarom samengevat tot 'light'-versies. Deze verkorte dossiers zijn zowel op papier als in pdf-formaat beschikbaar. Ze bevatten een beknopte samenvatting van de belangrijkste gegevens, een opsomming van de kerntaken en werkprocessen en een realistisch praktijkvoorbeeld van een beroepsituatie. De light-dossiers zijn in makkelijk leesbare taal geschreven en richten zich rechtstreeks op de (aspirant)deelnemer, die snel een beeld wil hebben van het beroep, de werkomgeving en de diploma-eisen.

De beknopte dossiers bieden natuurlijk ook een handig overzicht voor leermeesters en ondernemers. Roc-docenten en decanen kunnen ze daarnaast gebruiken op bijvoorbeeld open dagen en bij intakegesprekken. De papieren versies worden door de Innovam-adviseurs verspreid onder de bedrijven en de scholen die ze bezoeken. De pdf-versie is te downloaden via www.innovam.nl (klik rechtsboven op Education en dan op Kwalificatiedossiers). De complete kwalificatiedossiers zijn natuurlijk nog gewoon te downloaden op www.kwalificatiesmbo.nl.

Verkorte dossiers zijn er momenteel van:

- Assistent Mobiliteitsbranche *niveau 1*
- Autotechniek *niveau 2, 3 en 4*
- Bedrijfsautotechniek *niveau 2, 3 en 4*
- Motorfietstechniek *niveau 2 en 3*
- Tweewielertechniek *niveau 2 en 3*
- Serviceadviseur Mobiliteitsbranche *niveau 3*
- Verkoop Mobiliteitsbranche *niveau 3*

Verkorte versies van de overige dossiers komen op korte termijn beschikbaar.

Meer informatie

Wilt u meer informatie over de kwalificatiedossiers? Neem dan contact op met Pieter Luiten, senior consultant, via telefoonnummer 030 - 608 77 44 of stuur een mail naar kwalificatiedossiers@innovam.nl.

Vmbo Mobiliteit

*Informatiemagazine competentiegericht
opleiden in de mobiliteitsbranche*

Landelijke netwerkbijeenkomst
Platform vmbo Mobiliteit
**De accu is weer
opgeladen**

Leidinggevenden vmbo-scholen
om de tafel

Volop kruisbestuiving
op managementbijeenkomst

Training beroepsgericht beoordelen
voor docenten Regio College

Landelijke netwerkbijeenkomst Platform vmbo Mobiliteit

De accu is weer opgeladen

Het is dé plek waar het op dit moment gebeurt in de automotive industrie: de High Tech Automotive Campus in Helmond.

Dit innovatieve bolwerk was op 3 november het decor voor de landelijke netwerkbijeenkomst van het Platform vmbo Mobiliteit. Zo'n 80 vmbo-docenten uit het hele land zagen met eigen ogen hoe de toekomst waar ze hun leerlingen op voorbereiden eruit ziet.

De High Tech Automotive Campus is een verzamelplek voor internationaal toonaangevende bedrijven en onderzoekscentra zoals HTAS en TNO. Maar ook ROC ter Aa en de Fontys bachelor Automotive hebben er een plek dicht bij het innovatievuur. "Wat hier allemaal gebeurt, is veelbelovend", zegt een bezoekende vmbo-docent van RSG Hoekschewaard. "Mooi dat er in Nederland zo'n plek is, waar de hele automotive industrie z'n kennis vandaan haalt." In de gangen tonen beeldschermen

de zegeningen van de nieuwste telematica. Innovaties die elders in hetzelfde gebouw worden ontwikkeld. Een animatiefilm laat zien hoe een truck die in een onoverzichtelijke bocht stilstaat, geen enkel probleem oplevert voor personenauto's die met hoge snelheid komen aanrijden. Docenten staan er in de pauze tussen de presentaties en workshops gefascineerd naar te kijken. "Als ik dit allemaal zo zie, moet ik straks weer gaan bijscholen", zegt Wilfred Kien van het IJsselcollege. Zoals altijd op de netwerkbijeenkomsten is er ook ruime aandacht voor onderwijstechnische thema's. Met name de

presentatie over loopbaanleren was interessant, vond docent Kien: "We zijn daar al volop mee bezig, maar het is goed om nog eens te horen wat er speelt. En als je vragen hebt, weet je nu bij wie je terecht kan."

Dilemma's

Dat de razendsnelle technologische ontwikkelingen ook tot dilemma's leiden, blijkt in de rondleiding in het laboratorium van de Fontys bachelor Automotive. Stel: je rijdt met 80 kilometer per uur over een provinciale weg en je nadert een verkeerslicht. Tegen de tijd dat jij daar arriveert, springt het net op groen. Dat weet jij niet, maar je auto wel, dankzij een wifi-connectie met het stoplicht. De adaptive cruise control laat je auto dus vrolijk doorrijden. Wat doe je als je steeds dichterbij komt en het licht nog steeds op rood staat? Grijp je in? Of vertrouw je onvoorwaardelijk op de techniek? Dat is één van de kwesties die Fontys Automotive-studenten onderzoeken met een rij-simulator.

“Studenten voeren hier onderzoekswerkzaamheden uit voor bedrijven”, legt een docent van de bacheloropleiding uit aan de vmbo-docenten. “Maar andersom vloeit door die samenwerking ook informatie uit het bedrijfsleven terug naar de opleiding.” Achter hem zitten twee studenten met hun laptops naast een DAF-truck. Ze doen metingen aan het luchtdruksysteem op zoek naar de laatste marges in het brandstofverbruik. De natuurlijke habitat van hun eigen leerlingen is zo’n onderzoekslaboratorium niet, denken de meeste vmbo-docenten. Maar interessant om te zien is het wel.

Dan gaat het door naar APTS, de ontwikkelaars en makers van de futuristische Phileas-bussen die onder meer in Eindhoven rondrijden. Buiten staat een exemplaar van wel 24 meter lang die met hybride aandrijving zijn route zonder chauffeur kan afleggen (al is er tot op heden nog geen gemeente geweest die dat ook werkelijk aandurft). “Het lijkt wel een trein!”, roept een van de docenten. Je moet zo’n bus ook meer zien als een tram dan als een bus, zegt de gids van APTS.

Robotarm

Volgende stop: de leerwerkruimte van ROC ter Aa. In zo’n geavanceerde omgeving als de High Tech Automotive Campus worden natuurlijk geen auto’s gerepareerd. Maar de mbo-leerlingen krijgen hier wel te maken met zo’n beetje alle andere werkzaamheden die nodig zijn, voordat een auto bij de gebruiker terecht komt. Van design, tot productie en tests. In een hoek staat een door Nedcar gedoneerde robotarm. Na een druk op de knop pakt het knalgele mechaniek een voorruit op en kit die vast in een schaalmodel van een personenauto. Leerlingen programmeerden de machine niet alleen voor zijn nieuwe taak, maar schreven ook het handboek dat erbij hoort en troffen de benodigde veiligheidsmaatregelen. Meest in het oog springt de kooiconstructie met een veiligheidsdeur die alleen opengaat als de robot volledig is uitgeschakeld. “Leerlingen zijn hier op een gegeven moment 60, 70 uur per week mee bezig geweest”, vertelt hun trotse docent.

Indrukwekkend? Zeker. “Maar onze leerlingen willen liever mensen helpen door hun auto

te repareren.” Zo klinkt het tijdens het drankje na afloop, met nuchtere vmbo-docenten onder elkaar. “Ja, maar als je ze hierover vertelt,

“Als je hierover in de klas vertelt, hangen ze aan je lippen”

hangen ze wel aan je lippen”, pareert een ander. “Dit geeft echt nieuwe input. Als ik dat verhaal van Fontys vertaal naar vmbo-niveau: dat vinden mijn leerlingen fantastisch!” En dat sluit dan weer precies aan bij wat platform-voorzitter Wout Bodaan voor ogen had, zo benadrukt deze in zijn slotwoord aan het einde van de middag. “Zo’n bijeenkomst vergelijk ik met de werking van een accu. Je bent weer opgeladen met energie om over te dragen aan de leerlingen.”

Leidinggevend en vmbo-scholen om de tafel

Volop kruisbestuiving op managementbijeenkomst

Het Platform vmbo Mobiliteit zette leidinggevend en van vmbo-scholen uit het hele land om de tafel op de managementbijeenkomst op 7 oktober. Om elkaar bij te praten en zich te buigen over de uitdagingen waar het vmbo voor staat. "Je ziet dat iedereen zoekend is."

Tekenend voor de constructieve sfeer was het spontane besluit om af te stappen van het oorspronkelijke plan om in kleine groepjes te discussiëren over vooraf bepaalde thema's. Met 24 aanwezige managers en directeurs bleek het prima mogelijk om met z'n allen aan één tafel een vruchtbare discussie te voeren. Want ook op deze tweede managementbijeenkomst van het Platform vmbo Mobiliteit waren er weer actuele thema's genoeg om stevig aan te roeren. De teruglopende leerlingenaantallen bijvoorbeeld. De aansluiting met het bedrijfsleven in de eigen regio. En natuurlijk de aanstaande ontwikkeling naar kern- en keuzeprogramma's.

Inspirerende voorbeelden waren er ook. Zoals het verhaal van de Christelijke Scholengemeenschap Veenendaal en het ROC A12. Die samen onder één dak huizen en gezamenlijk intensief samenwerken met het regionale bedrijfsleven.

Dat is precies waar het om gaat op zo'n bijeenkomst, vindt Tonnie Franke, directeur vmbo van het Twents Carmel College: kruisbestuiving. Elkaar motiveren. "De bijeenkomst is heel laagdrempelig, dus iedereen kan een bijdrage leveren als hij of zij wil." Zijn boodschap? "Dat je als school wel degelijk kansen hebt om mogelijkheden te creëren voor je leerlingen." Op zijn beurt liet hij zich ook inspireren door verhalen van anderen. "Ik hoorde bijvoorbeeld van een

school waar ze te weinig leerlingen hebben voor metaal, dat ze die opleiding slim koppelen aan voertuigtechniek. Daar heb ik veel respect voor: dat ze alles eruit halen voor de leerling."

Arno van Stippent, locatiedirecteur bij het Canisius college, is vooral te spreken over de praktische kanten van de ochtend. "De bijeenkomst was strak geregisseerd. To the point, zakelijk en goed voorbereid. In twee, drie uurtjes ben je echt weer helemaal bij. Dat vind ik belangrijk, want ik wil een goede gesprekspartner blijven voor mijn teamleiders en docenten. Maar het is ook prettig dat de bijeenkomst niet alleen informatief was, maar ook enthousiasmerend. Met interessante voorbeelden uit de praktijk. Het is bovendien een mooie gelegenheid om collega's te spreken. Je ziet dat iedereen zoekend is. Zo hoor je ook eens hoe anderen proberen een antwoord te vinden op de uitdagingen waar het vmbo voor staat."

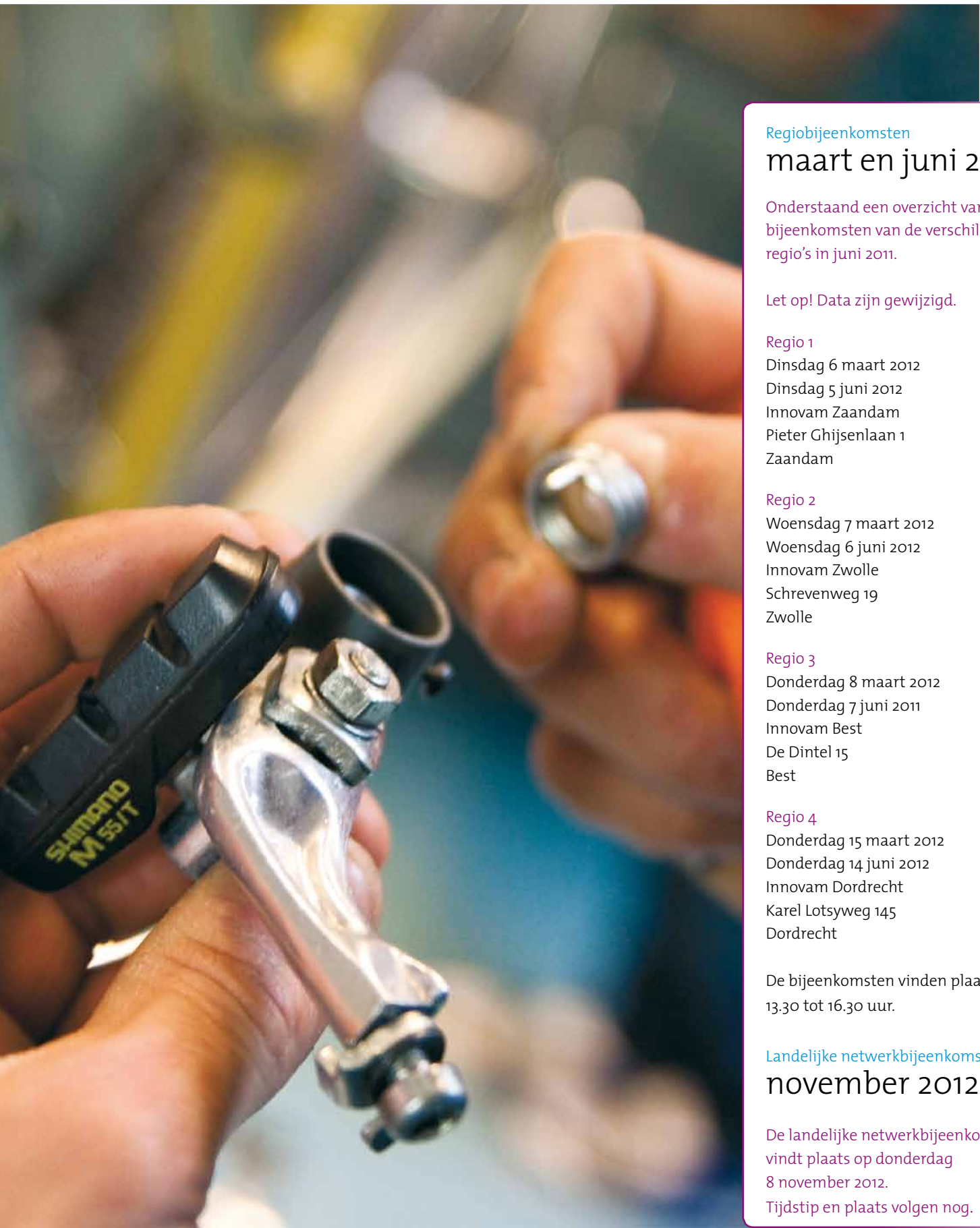
Denk mee over beroepsgerichte programma's

De doorontwikkeling van de beroepsgerichte programma's in het vmbo gaat in 2012 echt van start. De Stichting Platforms Vmbo (SPV) is nauw bij deze ontwikkeling betrokken. Zij heeft de taak op zich genomen om

docenten en leidinggevend en te informeren over de stand van zaken en te betrekken bij de ontwikkelingen. Dat gaat onder meer gebeuren via de netwerken van de platforms en in speciale bijeenkomsten per cluster. Ook in DePraktijkCentraal kunt u komend

jaar meer lezen over de beroepsgerichte programma's.

Voor meer informatie kunt u terecht bij Lenie van Lieverloo via l.vanlieverloo@kpcgroep.nl of tel. 06-53197566.

Regiobijeenkomsten

maart en juni 2012

Onderstaand een overzicht van de bijeenkomsten van de verschillende regio's in juni 2011.

Let op! Data zijn gewijzigd.

Regio 1

Dinsdag 6 maart 2012

Dinsdag 5 juni 2012

Innovam Zaandam

Pieter Ghijsenlaan 1

Zaandam

Regio 2

Woensdag 7 maart 2012

Woensdag 6 juni 2012

Innovam Zwolle

Schrevenweg 19

Zwolle

Regio 3

Donderdag 8 maart 2012

Donderdag 7 juni 2011

Innovam Best

De Dintel 15

Best

Regio 4

Donderdag 15 maart 2012

Donderdag 14 juni 2012

Innovam Dordrecht

Karel Lotsyweg 145

Dordrecht

De bijeenkomsten vinden plaats van 13.30 tot 16.30 uur.

Landelijke netwerkbijeenkomst

november 2012

De landelijke netwerkbijeenkomst vindt plaats op donderdag 8 november 2012.

Tijdstip en plaats volgen nog.

Colofon

Tekst

Daan Schetselaar

Innovam

Vormgeving

Haagsblauw

Fotografie

Wantedmedia.nl

Innovam

Drukwerk

BCS Communications

Eindredactie

Innovam

Redactieadres

Innovam

Afdeling Communicatie

Postbus 2360

3430 DV Nieuwegein

telefoon 030 - 608 77 77

Aan informatie in deze

uitgave kunnen geen

rechten worden ontleend.

Auteursrechten voorbehouden.

Wilt u reageren naar aanleiding

van deze uitgave? Mail naar

depraktijkcentraal@innovam.nl.

*'DePraktijkCentraal' is een uitgave van
Innovam, de kennis- en opleidingspartner
voor de mobiliteitsbranche.*

*'DePraktijkCentraal' is ontwikkeld
met een subsidie van OCW.*

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

